

Mottaker
Hafslund Kraft AS
Postboks 990 Skøyen
0247 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 2022/0645-3

Saksbehandler: Rudi Wiers
Saksansvarlig: Hanne Lilja Falkanger

Dato: 19.12.2024

Hafslund Kraft AS - konkurranseloven § 24 - opplysningsplikt vedrørende foretakssammenslutninger og minoritetserverv

Konkurransetilsynet viser til samtale med Tore Sande i Hafslund Vannkraft AS¹ (heretter "Hafslund Kraft") 17. desember 2024, samt til telefonsamtale og e-post fra Hafslund Kraft 24. oktober 2024.

I samtalen 17. desember 2024 orienterte Konkurransetilsynet om at det er besluttet at opplysningsplikten² som i dag påhviler Hafslund Kraft, øvrige foretak i samme konsern, samt foretak der Hafslund Kraft direkte eller indirekte har eierandeler, forlenges etter en fornyet vurdering. Hafslund Kraft vil med dette fortsatt være pålagt opplysningsplikt i medhold av konkurranseloven³ § 24 vedrørende foretakssammenslutninger og minoritetserverv i kraftmarkedet.

Pålegget gjelder for foretakssammenslutninger og minoritetserverv av et eller flere kraftverk og foretak som eier kraftverk. Med kraftverk menes i denne sammenheng alle typer kraftverk, herunder blant annet vannkraftverk, vindkraftverk og biokraftverk. Pålegget gjelder også for foretakssammenslutninger og minoritetserverv foretatt av foretak der Hafslund Kraft direkte eller indirekte har eierandeler.

Innholdet i pålegget utdypes nedenfor under "Nærmere om opplysningsplikten".

Bakgrunn

Konkurransetilsynet skal forby foretakssammenslutninger som i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes, jf. konkurranseloven § 16 første ledd. Begrepet "foretakssammenslutning" er definert i konkurranseloven § 17.

Konkurranseloven § 18 første og annet ledd pålegger meldeplikt for foretakssammenslutninger dersom de involverte foretak enkeltvis har en årlig omsetning på over 100 millioner kroner, og dersom de involverte foretak har en samlet årlig omsetning på over 1 milliard kroner.

¹ Endret foretaksnavn til Hafslund Kraft AS den 25. juni 2024 i Brønnøysundregisteret.

² Pålegg om opplysningsplikt 16. januar 2023.

³ Lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven).

Konkurransetilsynet har imidlertid hjemmel til å pålegge meldeplikt for en foretakssammenslutning under terskelverdiene, dersom tilsynet har rimelig grunn til å anta at konkurransen påvirkes eller dersom andre særlige hensyn tilsier at tilsynet undersøker saken nærmere, jf. konkurranseloven § 18 tredje ledd. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn tre måneder etter at endelig avtale er inngått eller kontroll er ervervet.

Videre fremkommer det i konkurranseloven § 16a at "*Konkurransetilsynet skal forby erverv av andeler i et foretak selv om ervervet ikke fører til kontroll, dersom det i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes*".

Det er i utgangspunktet ikke meldeplikt for erverv av andeler i et foretak der ervervet ikke fører til kontroll ("minoritetsserverv"). Konkurransetilsynet kan pålegge melding for minoritetsserverv, jf. konkurranseloven § 18 femte ledd. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn tre måneder etter at endelig avtale om erverv av andeler er inngått.

Videre har Konkurransetilsynet hjemmel til å pålegge opplysningsplikt "*for å kunne utføre sine gjøremål etter loven*", jf. konkurranseloven § 24. Ifølge forarbeidene kan enhver pålegges en løpende plikt til å opplyse om endringer eller gi informasjon om nye forhold.⁴ Opplysningsplikten gjelder alle typer saker, herunder kontroll med foretakssammenslutninger og minoritetsserverv.

Konkurransetilsynet har gjort en vurdering av om det er nødvendig å forlenge perioden med opplysningsplikt for Hafslund Kraft. I denne vurderingen har tilsynet spesielt sett hen til om det har skjedd endringer i markedet som tilsier at opplysningsplikt ikke lenger er nødvendig. Basert på en slik fornyet vurdering har tilsynet kommet til at det fortsatt er nødvendig å innhente informasjon om foretakssammenslutninger Hafslund Kraft er involvert i, som ikke er meldepliktige etter konkurranseloven § 18 første og annet ledd, for å kunne vurdere om det er aktuelt å pålegge meldeplikt etter konkurranseloven § 18 tredje ledd. Videre vurderer tilsynet at det fortsatt er nødvendig å innhente informasjon om Hafslund Krafts erverv av andeler i kraftverk og foretak som eier kraftverk for å kunne vurdere om det er aktuelt å pålegg meldeplikt etter konkurranseloven § 18 femte ledd.

Hafslund Kraft er den nest største aktøren i kraftmarkedet i Norge og den største aktøren i et geografisk marked bestående av prisområdene NO1 og NO5. NO1 og NO5 er et konsentrert marked. Hafslund Kraft har en høyere andel regulerbar kraft og høyere installert effekt i NO1 og NO5 enn det produksjonsandelen skulle tilsi. Kraftmarkedet er videre preget av høy eierskapskonsentrasjon, felleseide kraftverk, samt kraftprodusenters direkte og indirekte eierskap i andre kraftprodusenter.⁵ Det har ikke skjedd vesentlige endringer i markedet etter forrige pålegg om opplysningsplikt som endrer Konkurransetilsynets vurdering av kraftmarkedet.

På bakgrunn av omsetningsverdiene knyttet til en rekke små lokale konkurrenter vil foretakssammenslutninger med slike aktører ikke være meldepliktige etter konkurranseloven § 18 første og annet ledd. Videre er ikke minoritetsserverv meldepliktig etter konkurranseloven. For at Konkurransetilsynet fortsatt skal kunne føre et effektivt tilsyn med konkurransen i kraftmarkedet, anser tilsynet det som nødvendig å pålegge Hafslund Kraft opplysningsplikt om foretakssammenslutninger som er unntatt meldeplikt etter konkurranseloven § 18 annet ledd og for minoritetsserverv.

⁴ Ot.prp. nr. 6 (2003-2004) side 144 og 235, og Prop. 75 L (2012-2013) side 72.

⁵ Se "*Capacity for Competition*", report from the Nordic competition authorities, 2007.

For øvrig er opplysningsplikten begrunnet i at Konkurransetilsynet skal gis informasjon om utviklingen i eierstrukturen innen kraftproduksjonen, herunder utviklingen i omfanget av foretakenes eierskap i andre kraftprodusenter. Dette gjelder uavhengig av om slike erverv i seg selv er gjenstand for en nærmere vurdering etter konkurranseloven. Slike opplysninger er nødvendig for å sikre at tilsynet får tilstrekkelig informasjon til å kunne føre et effektivt tilsyn med utviklingen i kraftmarkedet.

Den lovpålagte meldeplikten etter konkurranseloven § 18 berøres ikke av opplysningsplikten i foreliggende brev.

Hafslund Kraft har i e-post 24. oktober 2024 gitt uttrykk for at opplysningsplikten har et vidt virkeområde, noe som øker risikoen for at det oppstår brudd på opplysningsplikten. Hafslund Kraft har også anmodet om at opplysningsplikten, dersom den forlenges, først skal inntre når et nytt "fornybar-prosjekt" er blitt så modent at det er høy sannsynlighet for at det blir gjennomført.

Konkurransetilsynet har vurdert Hafslund Kraft sitt innspill, men har kommet til at Hafslund Kraft fortsatt bør pålegges opplysningsplikt. Det er tilsynets vurdering at Hafslund Kraft kan sørge for å holde oversikt over foretakssammenslutninger og minoritetserverv i kraftmarkedet uten at det vil medføre betydelige ressurser for selskapet, og at opplysningsplikten er forholdsmessig sett opp mot formålet med opplysningsplikten.

Når det gjelder opplysningsplikten for "fornybar-prosjekter", viser tilsynet til at solkraftverk som er unntatt fra konsesjonsplikt ikke er omfattet av opplysningsplikten. Dersom det ikke er søkt om eller tildelt konsesjon til det planlagte kraftverket på tidspunktet for ervervet, anbefaler Konkurransetilsynet Hafslund Kraft å opplyse om ervervet i henhold til pålegget, så lenge det kan bli tale om et konsesjonspliktig anlegg.

Nærmere om opplysningsplikten

Opplysningsplikten forlenges og gjelder for perioden 1. januar 2025 og frem til og med 31. desember 2026.

Pålegget om opplysningsplikt gjelder for samtlige foretakssammenslutninger der Hafslund Kraft eller øvrige foretak i samme konsern, varig overtar kontroll over eller fusjonerer med, et eller flere andre kraftverk og foretak som eier kraftverk i Norge, jf. konkurranseloven § 17. Pålegget gjelder videre for alle erverv av andeler i kraftverk og foretak som eier kraftverk, selv om ervervet ikke fører til kontroll, jf. konkurranseloven § 16 a.

Opplysningsplikten omfatter også foretakssammenslutninger og minoritetserverv foretatt av foretak der Hafslund Kraft direkte eller indirekte har eierandeler.

Opplysningsplikten omfatter ikke erverv av solkraftverk som er unntatt fra konsesjonsplikt etter energilovforskriften⁶ § 3-1 første ledd. Videre omfatter ikke opplysningsplikten foretakssammenslutninger eller minoritetserverv av foretak som utelukkende eier solkraftverk.

⁶ Forskrift nr. 959 av 12. juli 1990 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften).

Opplysningsplikten vil likevel omfatte solkraftverk som oppfyller vilkårene for konsesjonsplikt i energilovforskriften § 3-1 første ledd. Dersom det ikke er søkt om eller tildelt konsesjon til det planlagte kraftverket på tidspunktet for ervervet, anbefaler Konkurransetilsynet Hafslund Kraft å opplyse om ervervet i henhold til pålegget, så lenge det kan bli tale om et konsesjonspliktig anlegg.

Hafslund Kraft plikter å opplyse om foretakssammenslutningen eller minoritetservervet så snart som mulig og senest innen tre virkedager etter at endelig avtale er inngått eller kontroll er ervervet. Fristen for å inngi opplysningene løper fra det først inntrufne tidspunktet.

Opplysningsplikten innebærer at Hafslund Kraft skal inngi en beskrivelse av foretakssammenslutningen eller minoritetservervet, herunder skal det som et minimum angis hvem som er parter og tidspunkt for inngåelse av endelig avtale, samt tidspunktet for gjennomføringen av foretakssammenslutningen eller minoritetservervet.

I tilfeller hvor Konkurransetilsynet mottar opplysninger i medhold av gjeldende pålegg, vil tilsynet, senest innen 15 virkedager etter at opplysningene er mottatt, varsle Hafslund Kraft dersom pålegg om meldeplikt etter konkurranseloven § 18 tredje og/eller femte ledd kan bli aktuelt.

Konkurransetilsynet anser at opplysningsplikten som pålegges, ikke vil være uforholdsmessig overfor Hafslund Kraft.

Det gjøres for ordens skyld oppmerksom på at enhver plikter å gi konkurransemyndighetene de opplysningene disse myndighetene krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven, jf. konkurranseloven § 24. Et foretak som unnlater å etterkomme pålegg etter § 24 eller som oversitter frister i slike pålegg kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr, jf. konkurranseloven § 29 første ledd bokstav c. Pålegg om å gi opplysninger kan påklages innen tre dager dersom klageren mener å ikke ha plikt eller lovlig tilgang til de opplysningene som det anmodes om, jf. forvaltningsloven⁷ § 14. En eventuell klage stiles til Konkurransklagenemnda, men sendes Konkurransetilsynet.

Forvaltningens saksdokumenter er som hovedregel offentlige, jf. offentleglova⁸ § 2 første ledd. Konkurransetilsynet har imidlertid taushetsplikt om drifts- og forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den opplysningen angår, jf. offentleglova § 13 og forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. Heller ikke parter i en sak vil ha krav på å gjøre seg kjent med slike opplysninger, jf. forvaltningsloven § 19. Opplysninger dere mener skal unntas offentlighet og partsinnsyn, bes merket tydelig. Spørsmål kan rettes til Rudi Wiers, telefon 97 59 95 35 og e-post ruwi@kt.no eller Hanne Falkanger, telefon 55 59 75 72 og e-post hafa@kt.no.

Med hilsen

Hanne Lilja Falkanger
fungerende nestleder

Dokumentet er elektronisk godkjent.

⁷ Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

⁸ Lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova).